

Par DAP un LDF atsauksmēm.

Kā vienmēr Dabas fonda atzinumos nav nekādu kompromisa variantu (samazināt platību, neiedziļināt grāvjus minerālgruntī u.c) - ir tikai noliegums, kas norāda, ka minētie iebildumi ir tikai iegansts, lai ieguvī nepaplašinātu.

Kļūdaina ir paša lieguma izveide, ietverot tajā ražošanai paredzētās, daļēji sagatavotas platības, nepieaicinot izveides periodā ražotājus; tā tas ir lielākajā daļā liegumu, kas izveidoti blakus kūdras ieguves objektiem.

Latvijā dažādos liegumos jau tagad ir ap 120 tūkstoši ha purvu, lielākā daļa no tiem augstā tipa purvi, kas ir viens no labākajiem rādītājiem ES valstīs; vēl neskartā stāvoklī valstī ir vismaz 200 tūkstoši ha, kādēļ pašreiz, kad valstī ir krīze, liegt pastāvošam uzņēmumam sagatavot ap 70 ha, lai kompensētu izstrādātās platības, ir grūti saprotama, plānotā platība sastāda 0.03 % no augstā tipa purviem.

Latvijā nav izstrādāta purvu un kūdras atradņu aizsardzības un izmantošanas stratēģija, lai gan tie aizņem 10% no valsts teritorijas; to vajadzētu izstrādāt, vadoties ne tikai no dabas aizsardzības, bet arī no derīgo izrakteņu ieguves viedokļa, kādēļ tā izstrādājama un apstiprināma MK (pēc Latvijas neatkarības atgūšanas Latvijas ZA zinātnieki nāca ar priekšlikumu VM izstrādāt stratēģiju purvu apsaimniekošanai, taču ministrija to uzskatīja par mazsvarīgu).

Manā atzinumā par nosusināšanas ietekmi uz Aizkraukles purva liegumu ietekmes parametri detāli pa posmiem ir noteikti, balstoties uz valstī pastāvošajām normām, ģeoloģiskās izpētes un projektēšanas darbiem, Ministru kabineta 2006. gada 19.decembra noteikumiem Nr. 1018 "Meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju būvniecības kārtība", Ministru kabineta noteikumiem Nr.779 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība, noteikumiem Nr.631 par Latvijas būvnormatīvu LBN 224-05 "Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves" 23.08.2005., ilggadīgiem kūdras ieguves objektu inventarizācijas materiāliem.

Projektēšanas stadijā var nosusināšanas tīklu izveidot (precizēt) tā, ka ietekmes no grāvjiem uz liegumu nebūs (manā atzinumā teiktais "būs maza ietekme" tulkojams kā „ietekmes nebūs”).

Bioloģijas zinātņu Dr. M. Pakalnes spriedumi par hidroģeoloģiskā režīma izmaiņām nevar būt par pamatu nosusināšanas tīkla ietekmes noteikšanai uz liegumu, jo nav pamatoti, to var veikt tikai attiecīgās nozares speciālisti.

Botāniķu viedoklim, ka veģetācija izmainās ievērojami tālāk par gruntsūdens līmeņa maiņas attālumu ir maza varbūtība; te ir nepieciešami pētījumi gan augstā tipa purvos gan zemā tipa purvos, jo tie nav salīdzināmi, bez tam izšķiroša loma šeit būs tam vai grāvis iedziļināts minerālgruntī vai tikai kūdrā, kāda ir minerālgrunts. Lai novērstu šādus subjektīvus tulkojumus un noteiktu veģetācijas izmaiņu attālumu, jāveic pētījumi botāniķiem kopā ar hidroģeologiem, rezultātus nostiprinot normatīvos dokumentos, ko var izmantot atkārtoti.

Latvijā ir sagatavoti kūdras ieguvei ap 42 tūkstoši ha purvu, nosusināti mežsaimnieciskām vajadzībām ap 54 tūkstoši ha, veiktas šo platību inventarizācijas, kas ļauj salīdzināt instrumentāli noteiktus kūdras sēšanās ietekmes lielumus, tie ir analizēti un ietverti normatīvos.

Atzinumos nav saskatīts, ka faktiskais attālums no administratīvi noteiktās lieguma robežas līdz plānotajiem laukiem lielākajā daļā 2 – 3 reizes pārsniedz grāvju ietekmes lielumu – tātad ar lielu rezervi.

Vienā no retajiem dokumentiem, kas attiecas uz purvu izmantošanu - Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā (23.2.2) tieši rekomendēts iegūt kūdru jau iesāktās kūdras atradnēs, bet neplānot neskartu purvu izmantošanu.

Kopumā var secināt, ka kūdras lauku sagatavošanai nav vērā ņemamu pretargumentu,; projektēšanas stadijā grāvju novietojums un parametri precizējami tā, lai gruntsūdens līmenis liegumā neizmainītos.

J.Nusbaums

22.10.2009